

Redaktionelt forord

Overgang til markedsøkonomi er temaet for dette nummer af *Økonomi & Politik*. I den første artikel analyserer *Ole Nørgaard* en lang række lande, som er i færd med at gå over til markedsøkonomi. Det viser sig, at landene falder i tre grupper. Den første består af en række centraleuropæiske lande, som har haft en relativ smertefri overgang. Den anden gruppe er de fjernereliggende østeuropæiske lande som f.eks. de baltiske lande og Rumænien med voksende sociale skel og et usikkert demokratisk fundament. Her beror det bl.a. på vestlig støtte, om overgangen lykkes eller ej. Endelig er der en stor gruppe lande, som indgik i det tidligere Sovjetunionen. For dem har overgangen medført så store sociale kløfter, så megen økonomisk tilbagegang og så få demokratiske institutioner, at der ikke er meget håb.

Søren Peter Iversen analyserer i den næste artikel overgangen til markedsøkonomi i de tidligere østlande og især i Rusland og Kina. For Kina og andre østasiatiske lande gælder, at man indtil nu har haft en succesfuld overgang, fordi man har haft en stor landbrugssektor, der er let at liberalisere. I modsætning hertil er det store problem i Øst- og Centraleuropa og det tidligere Sovjetunionen disse landes »overindustrialisering«. Hvis der endelig kan drages en lære fra Østasiens overgang er det den, at liberalisering kræver en stærk statsmagt, og at den svage statsmagt i en

række østeuropæiske lande er en vigtig forklaring på deres problemfyldte overgang til markedsøkonomi.

I den tredje artikel analyserer *Niels Mygind* strategien for overgang til markedsøkonomi i de baltiske lande. Selv om strategien i det overordnede perspektiv ser ens ud, og selv om både Estland, Letland og Litauen alle forholdsvis succesfuldt har gennemført den kritiske masse af de nødvendige markedsøkonomiske reformer, er der alligevel en række forskelle. De kan imidlertid kun forklares ved at inddrage en bredere samfundsmodel for det sociale system, værdisystemet, det institutionelle system og produktionssystemet i forklaringen. Hermed fremstår de baltiske variationer over overgangstemaet forståelige.

Gert Tinggaard Svendsen analyserer i den sidste artikel de blokeringer, der findes for overgangen til markedsøkonomi i Østeuropa i form af interessegrupperinger knyttet til de tidligere statslige monopolvirksomheder. Den bedste vej til at bekæmpe dem går over en åbning af importen af østeuropæiske varer i EU.

Henrik Fænøe bidrager endelig med en økonomisk kronik dækkende 2. halvår af 1996.

Peter Nedergaard
Redaktør